

WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA PIELEGNACJI ZDROWIA I URODY
w Poznaniu

Komórka struktura i funkcje

Bogusław Nedoszytko

WSZPIZU

Wydział w Gdyni

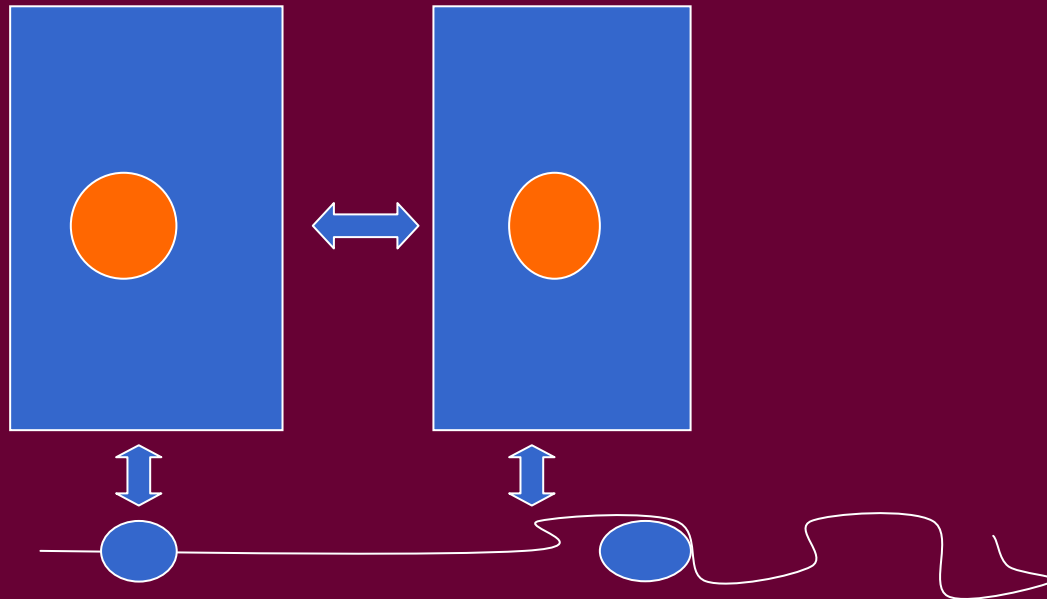
Adhezja ,
komunikacja międzykomórkowa,
transport wewnątrzkomórkowy,
macierz międzykomórkowa

Bogusław Nedoszytko

Adhezja

- Przyleganie komórek do substancji międzykomórkowej
- Łączenie się komórek ze sobą

Adhezja

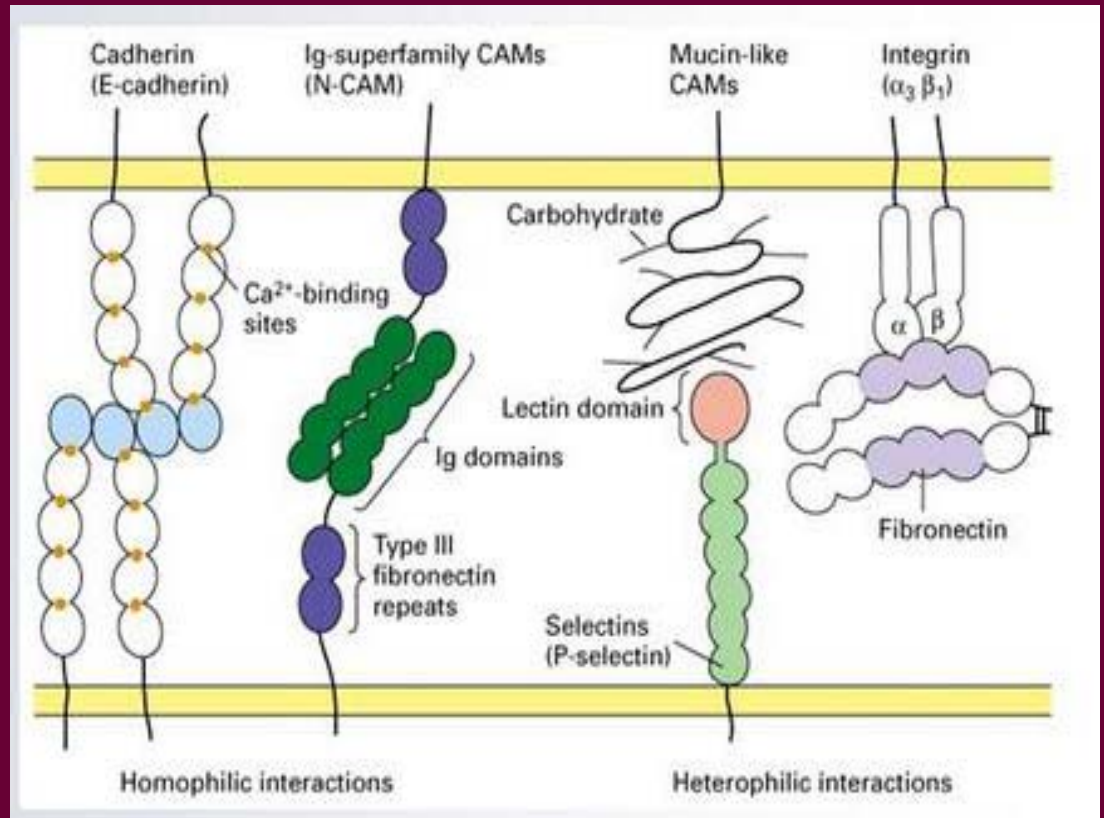

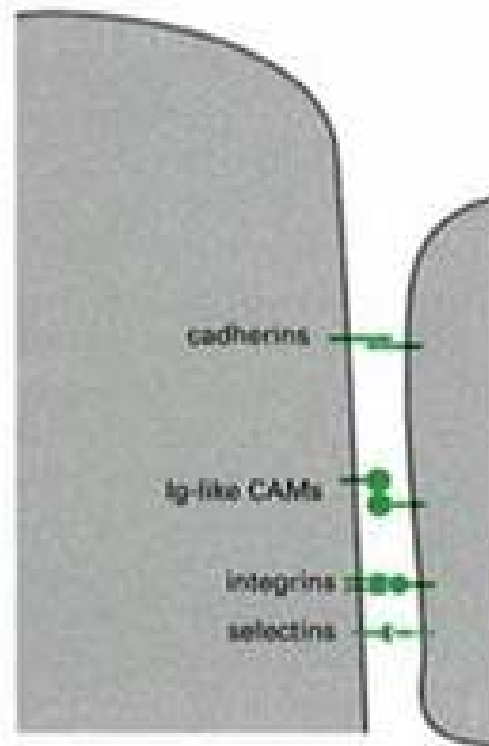
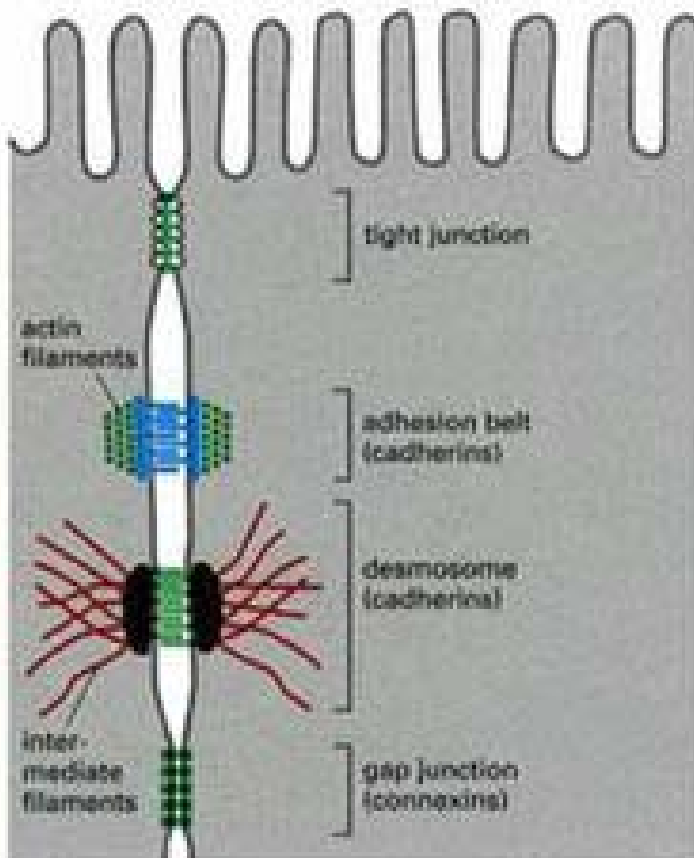
Patti Sapone / The Star-Ledger

Białka adhezyjne

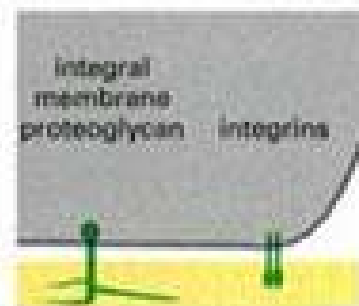
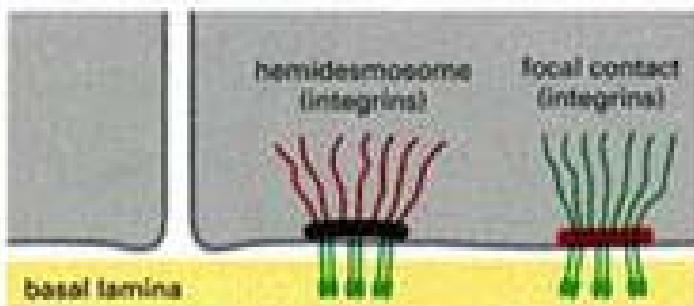
- Kadheryny
- Integryny
- Selektyny
- białka z rodziny Ig

CELL-CELL
ADHESION

CELL-MATRIX
ADHESION

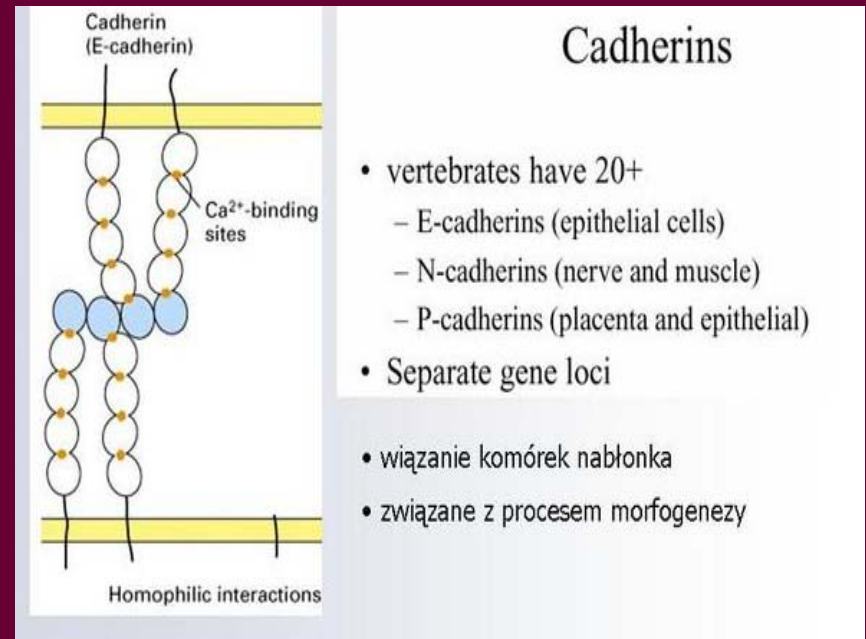

JUNCTIONAL ADHESION MECHANISMS

NONJUNCTIONAL ADHESION
MECHANISMS

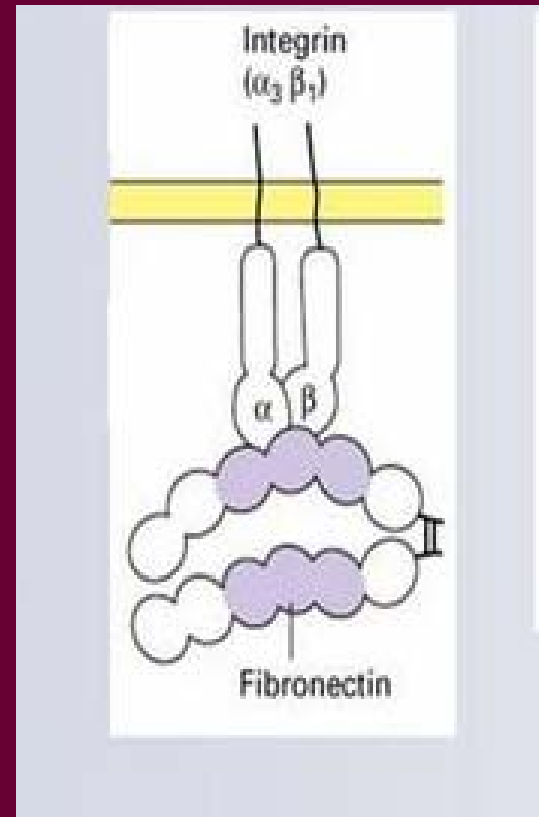
Kadheryny

- Występują na powierzchni komórek
 - Nabłonkowych
 - Nerwowych
 - M. sercowego
- Łączą komórki
- Tworzą desmosomy
- Glikoproteiny (L-CAM, N-CAM)

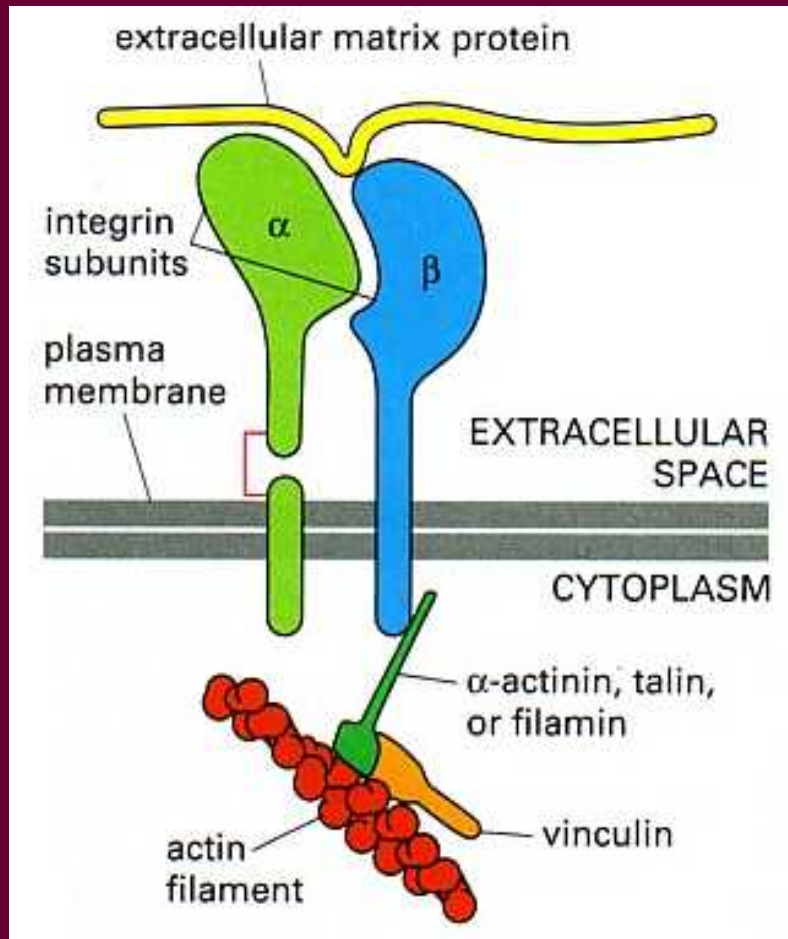

Integryny

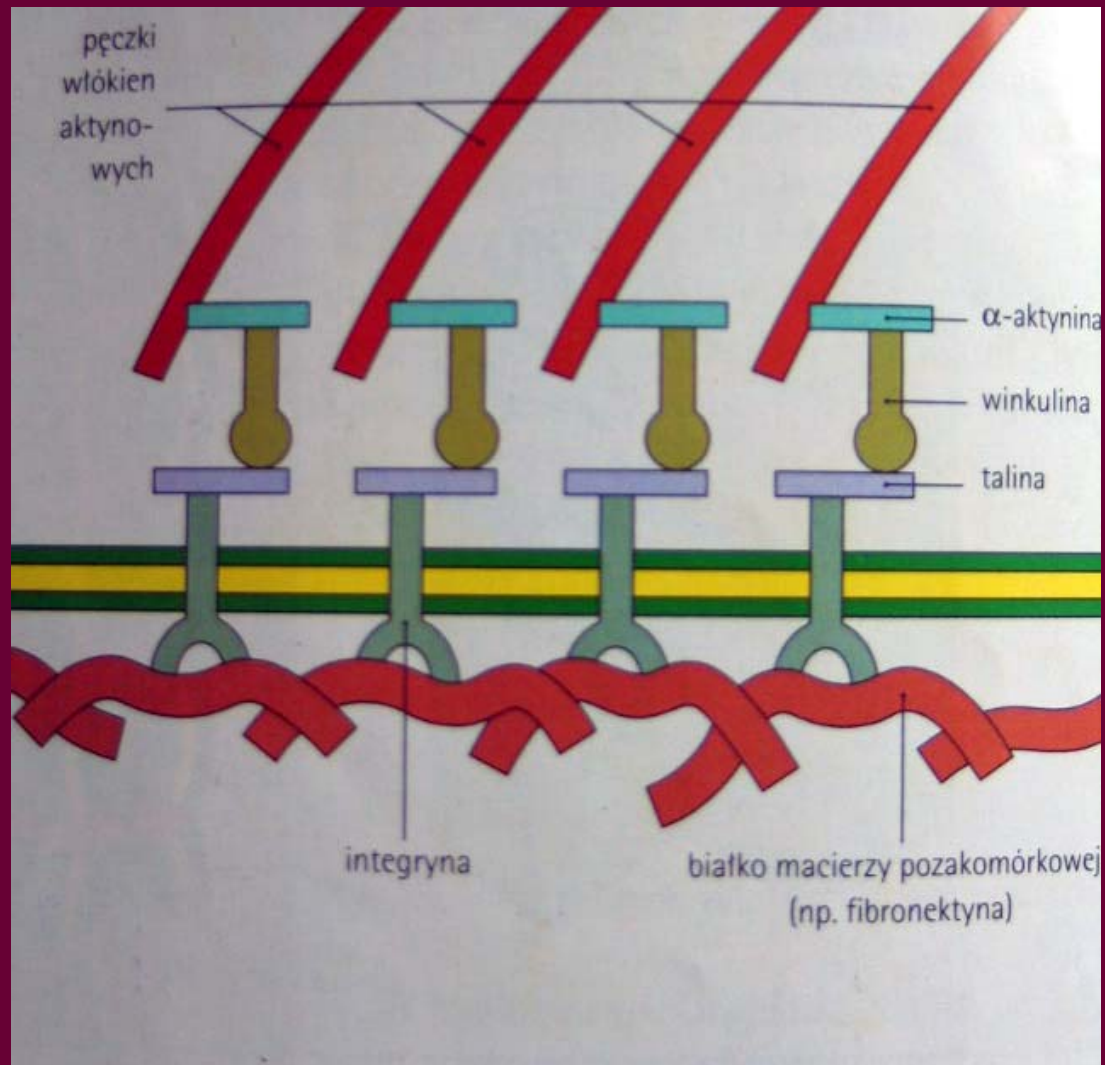
- Na powierzchni leukocytów, płytek, kom. śródbłónka naczyń
- Wiążą komórki z glikoproteinami podłoża (fibronektyną, lamininą)
- Tworzą hemidesmosomy
- Przyleganie leukocytów do śródbłónka
- Tworzenie przerzutów
- Glikoproteiny (LFA-1, VLA)

Integryna

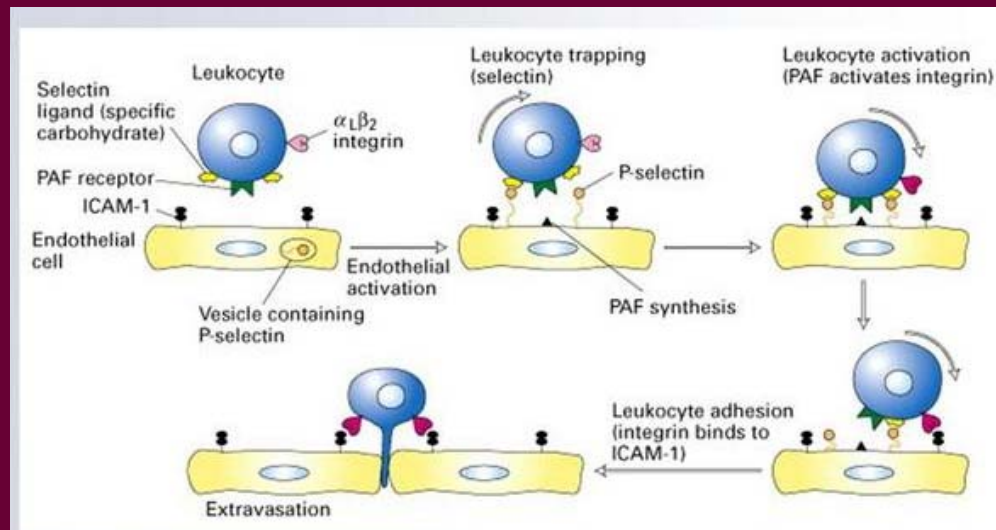
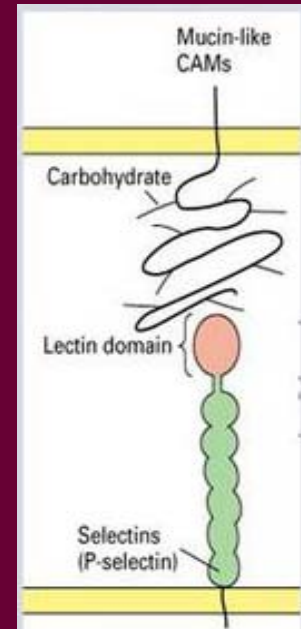

Integryny łączą komórki z białkami macierzy

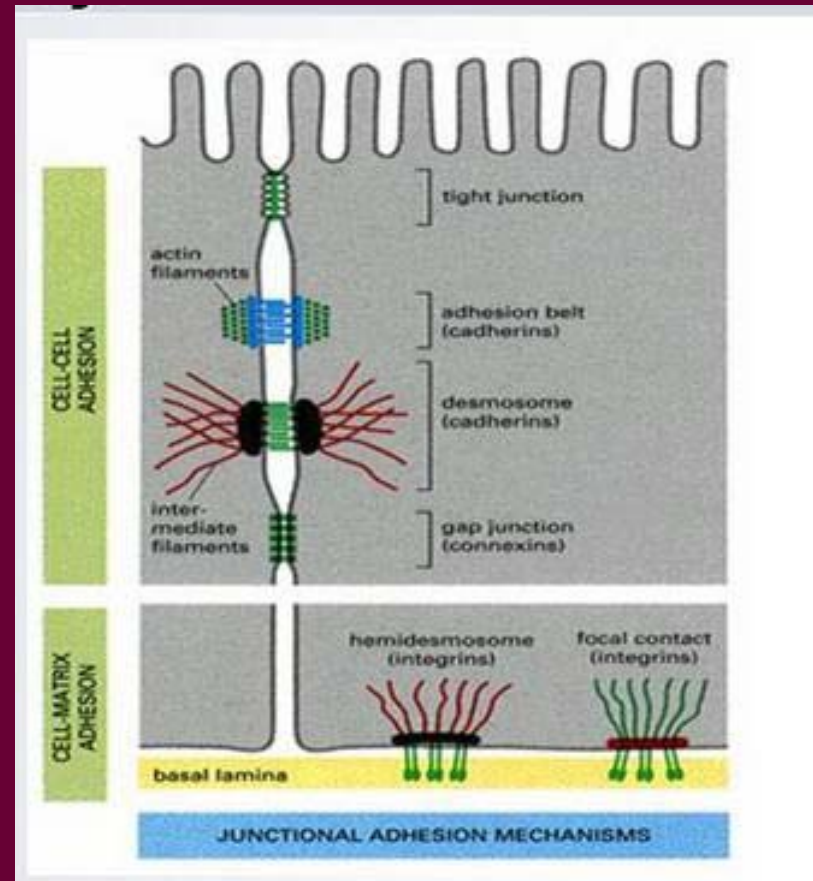
Selektyny

- Wyłącznie na komórkach krwi i śródbłónka naczyń
- Przyleganie i przechodzenie leukocytów przez ścianę naczyń (diapedeza)
- Glikoproteiny
 - CLA.
 - ICAM-1

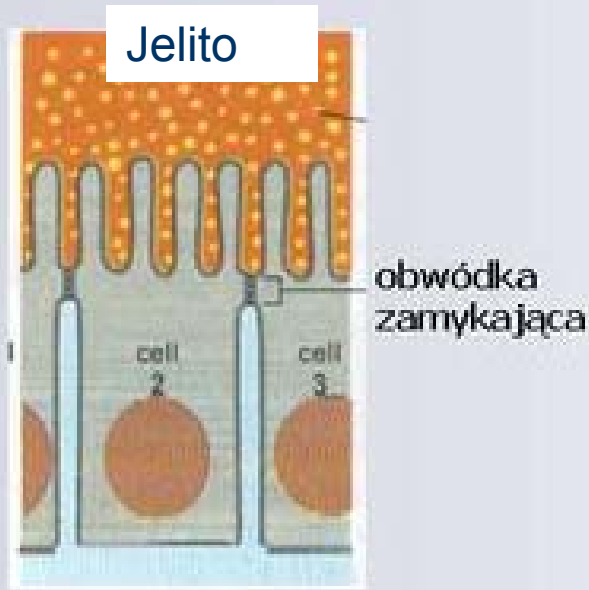

Połączenia międzykomórkowe

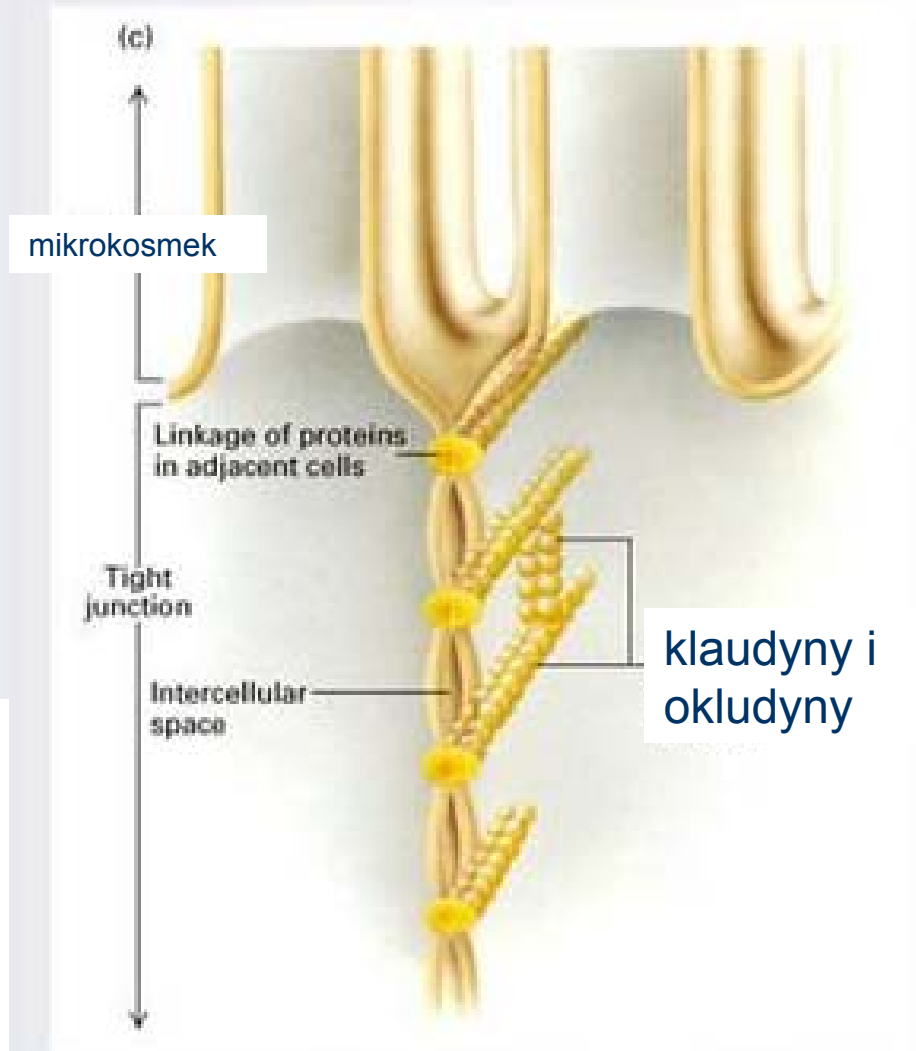
- Obwódka zamykająca
- Połączenia wzmacniające
 - Desmosomy pasmowe
 - Desmosomy dyskowe
- Połączenia szczelinowe (komunikacyjne)

Obwódka zamykająca

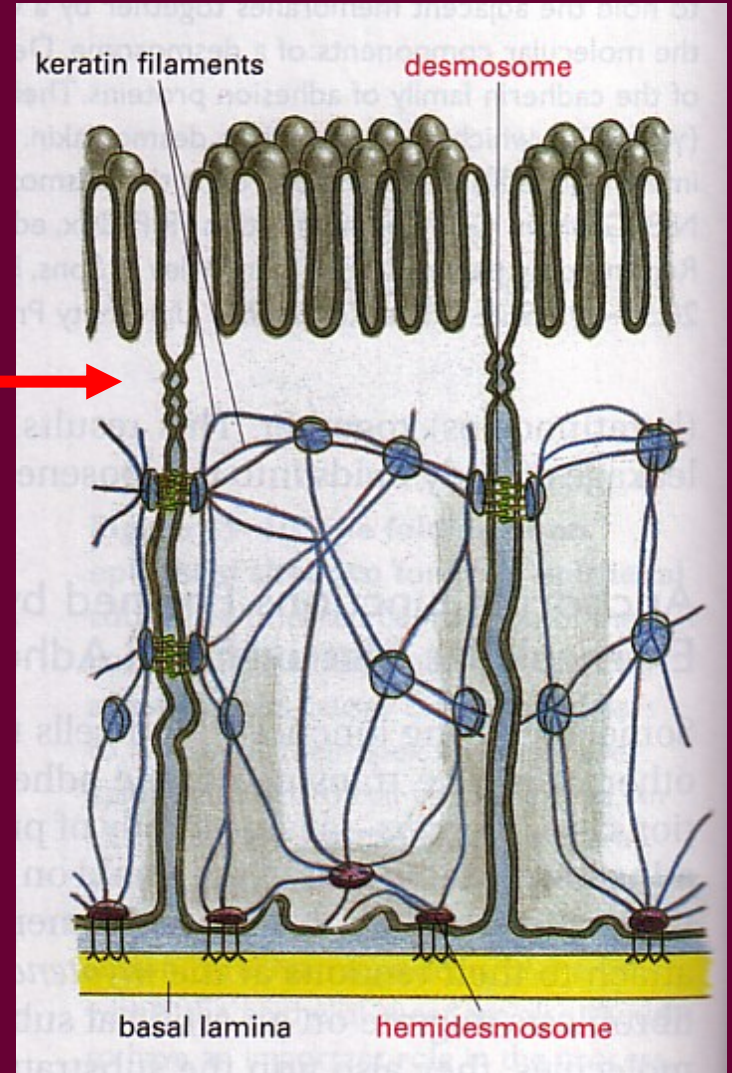
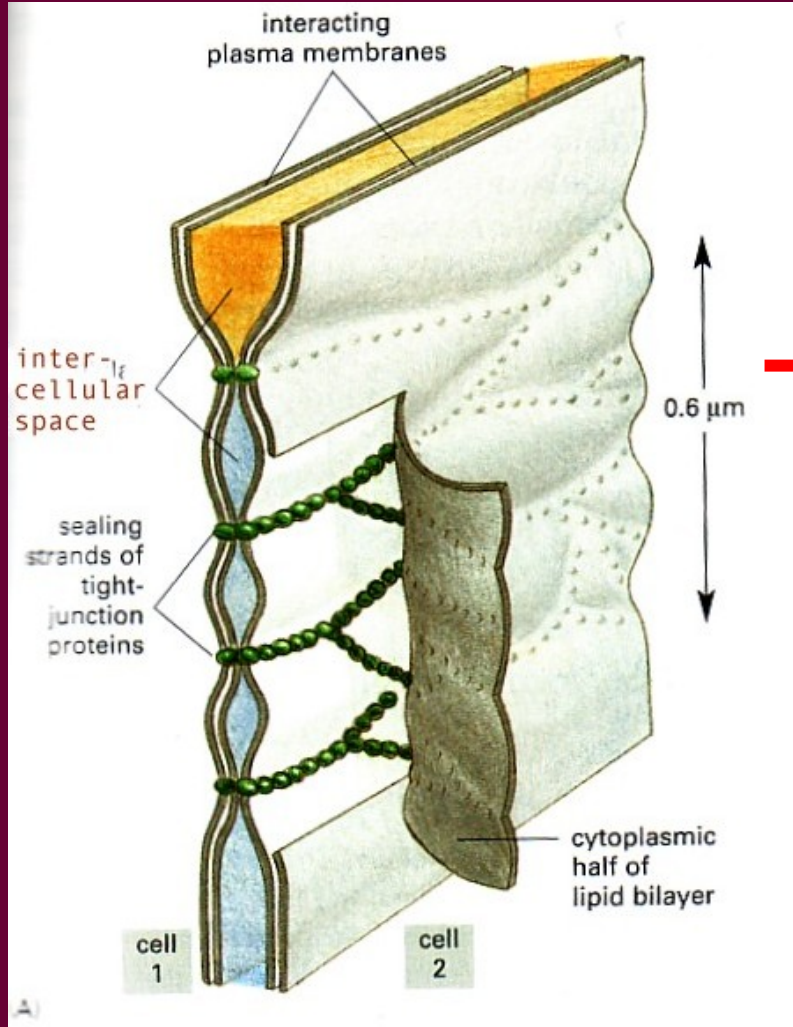

- Łączy błony sąsiednich komórek
- Uniemożliwia ruch białek w błonie
- Uszczelnia nabłonki

Obwódka zamykająca

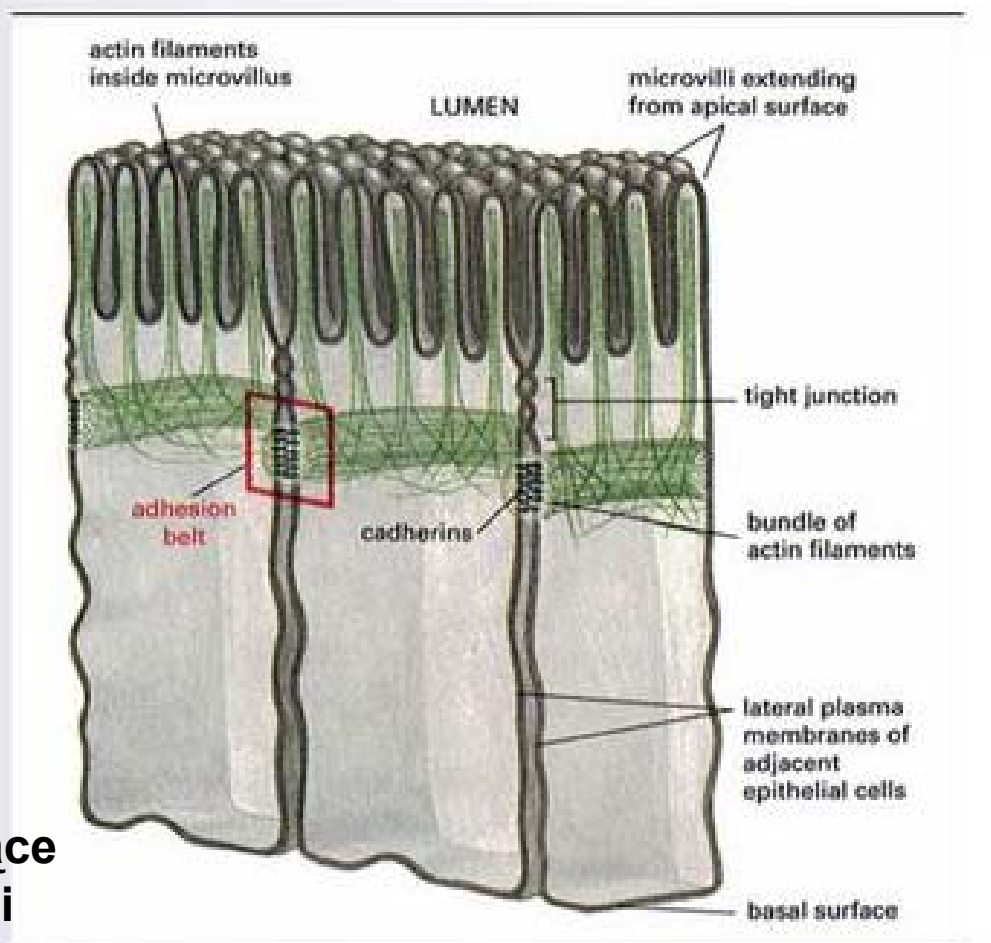
– tworzą ją białka kładyny i okładyny

Desmosom pasmowy

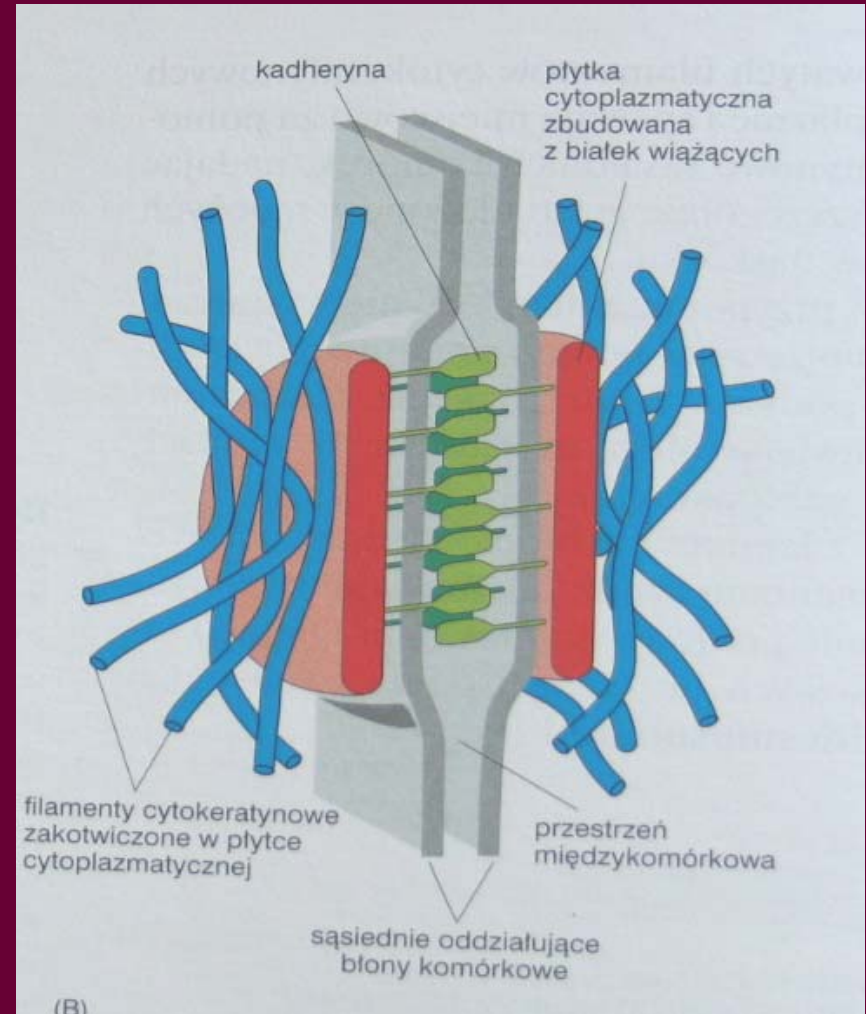
- stabilne, ciągłe połączenie między komórkami
- zwykle opasuje komórkę pod obwódką zamykającą - razem tworzą listewkę graniczną
- wzmocnienie więzi między komórkami

Tworzą go kadhedryny wiążące się z filamentami aktynowymi

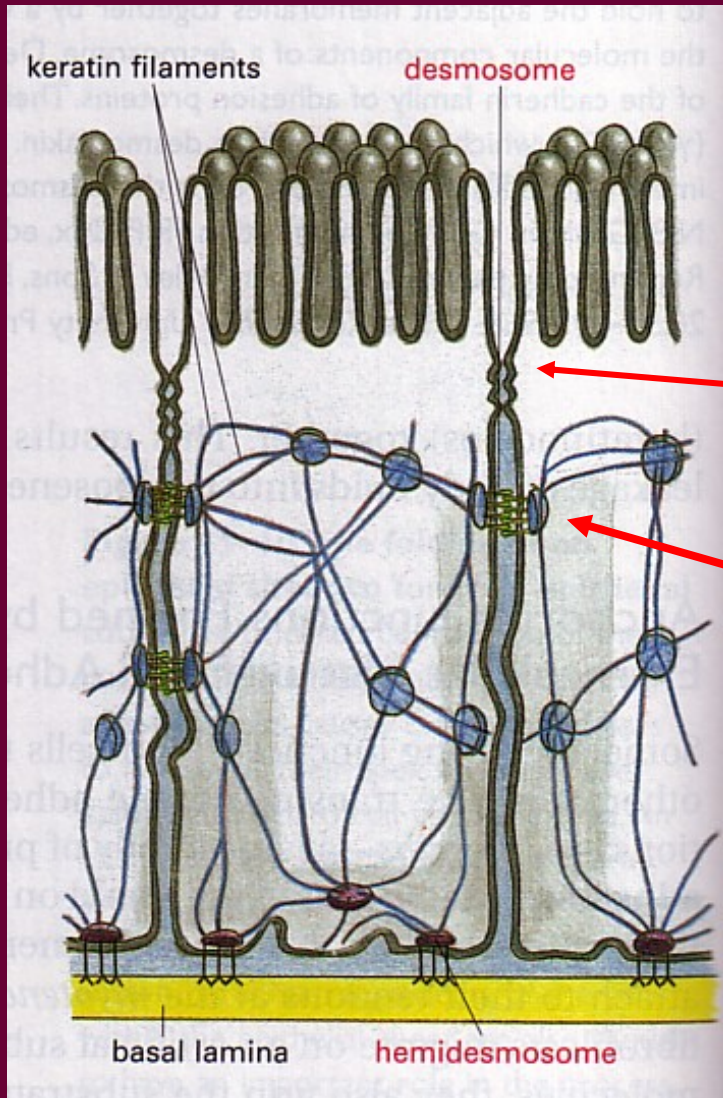

Desmosom dyskowy

- Łączy komórki ze sobą
- Tworzą go białka błony komórkowej – kadhedryny (desmogleina i desmokolina)
- Cytoplazmatyczna płytki łącząca (desmoplakina)
- Do płytki łączącej dołączają się włókna keratynowe cytoszkieletu (filamenty pośrednie).

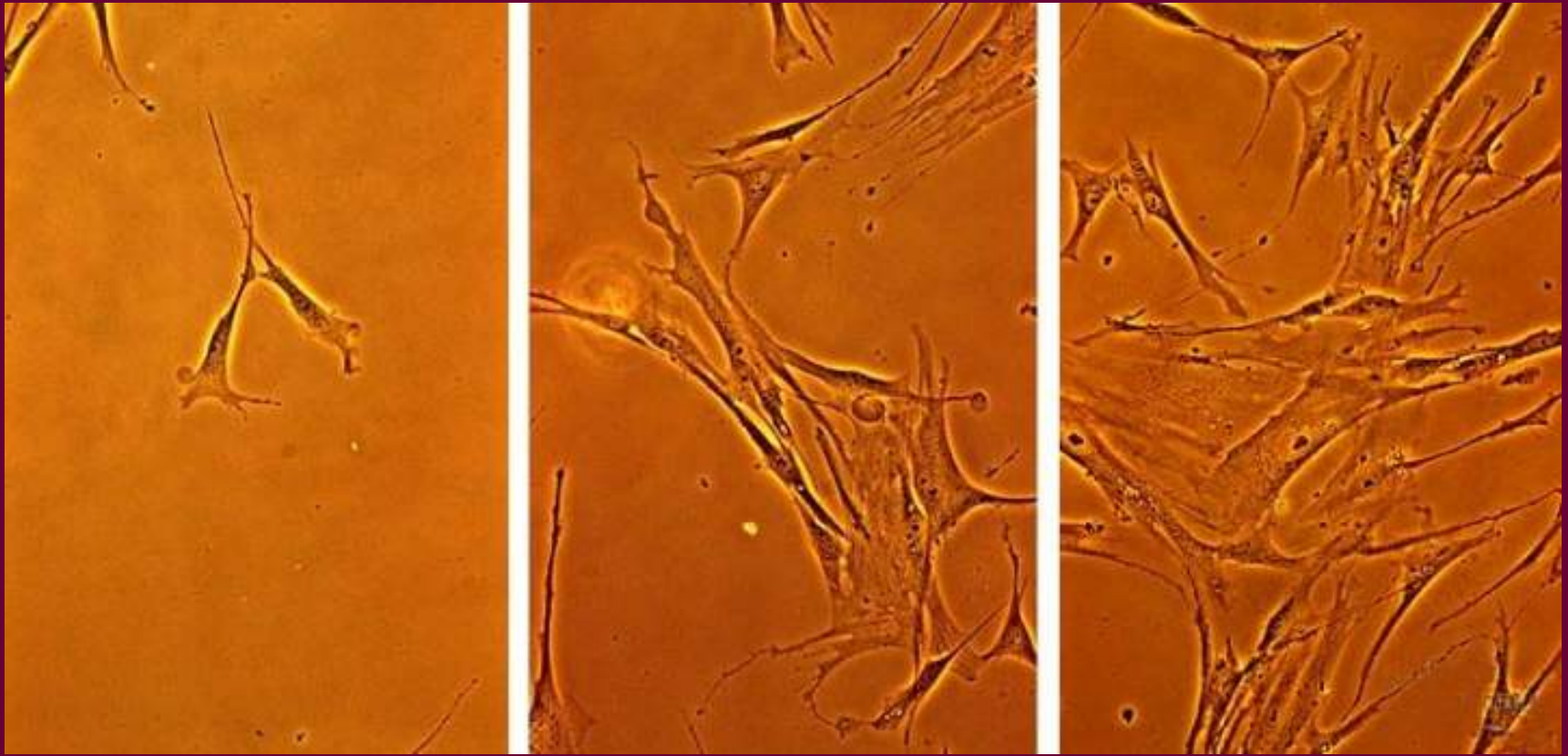
Desmosomy są liczne w naskórku

Obwódka
zamykająca

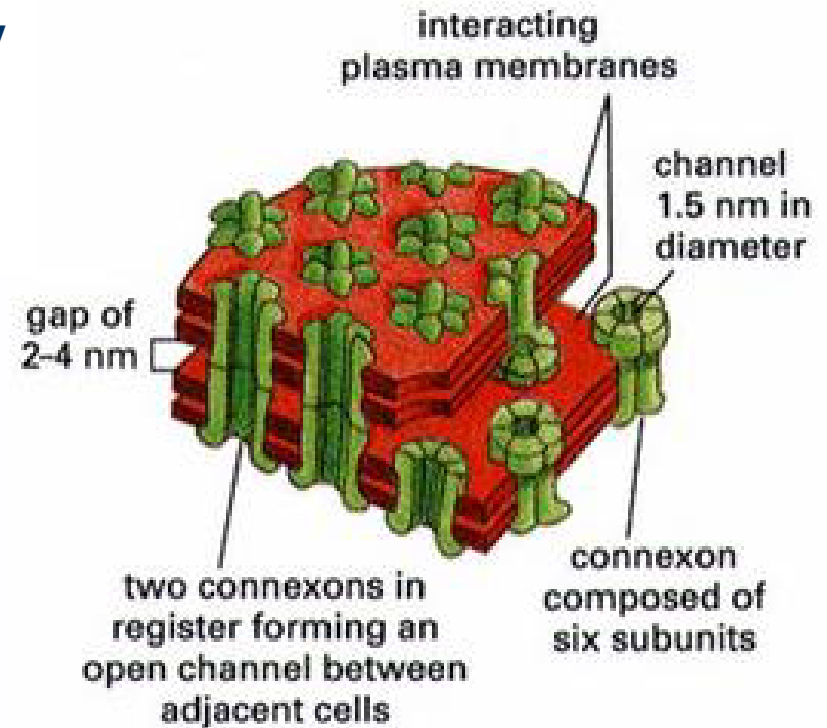
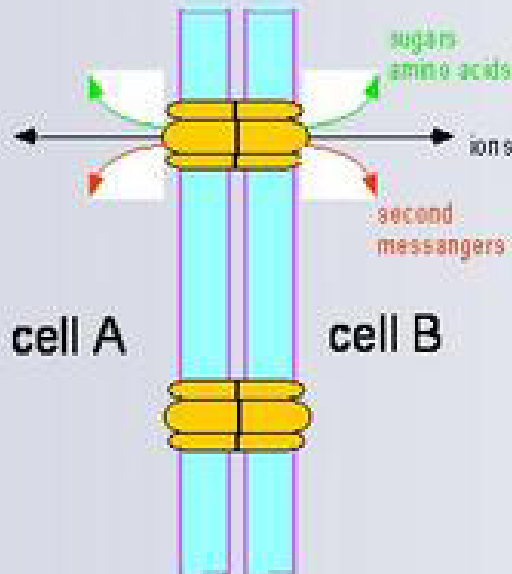
desmosom

Komórki prawidłowe w hodowli
łączą się tworząc jedną warstwę

Połączenia szczelinowe (nexus)

- Kanały przez błonowe
- Umożliwiają transport międzykomórkowy
- Umożliwiają komunikację cytoplazmy sąsiednich komórek

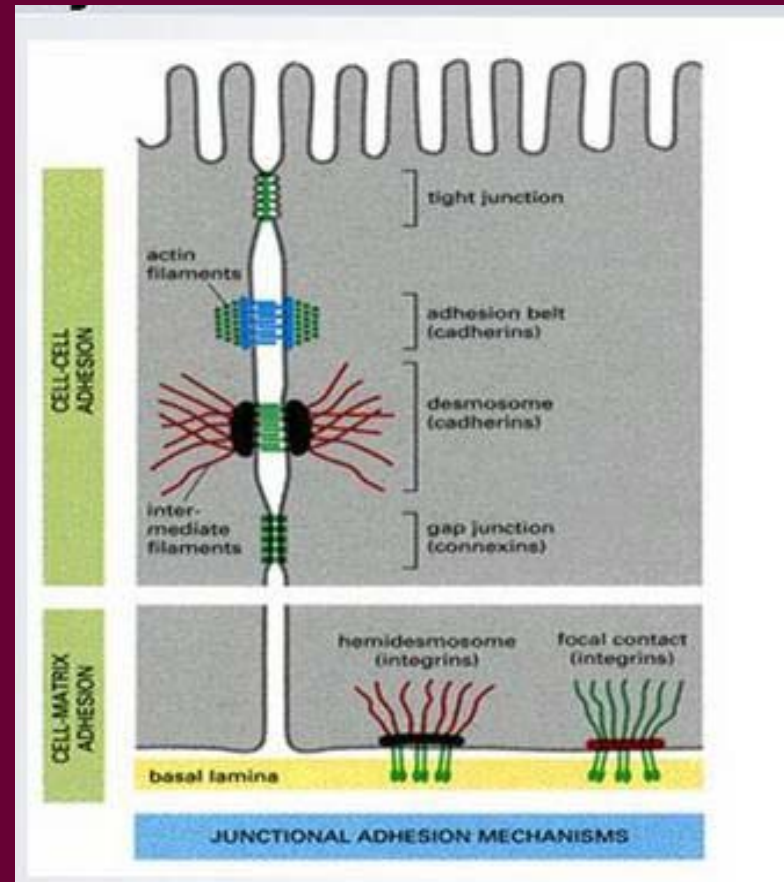

Gap junctions

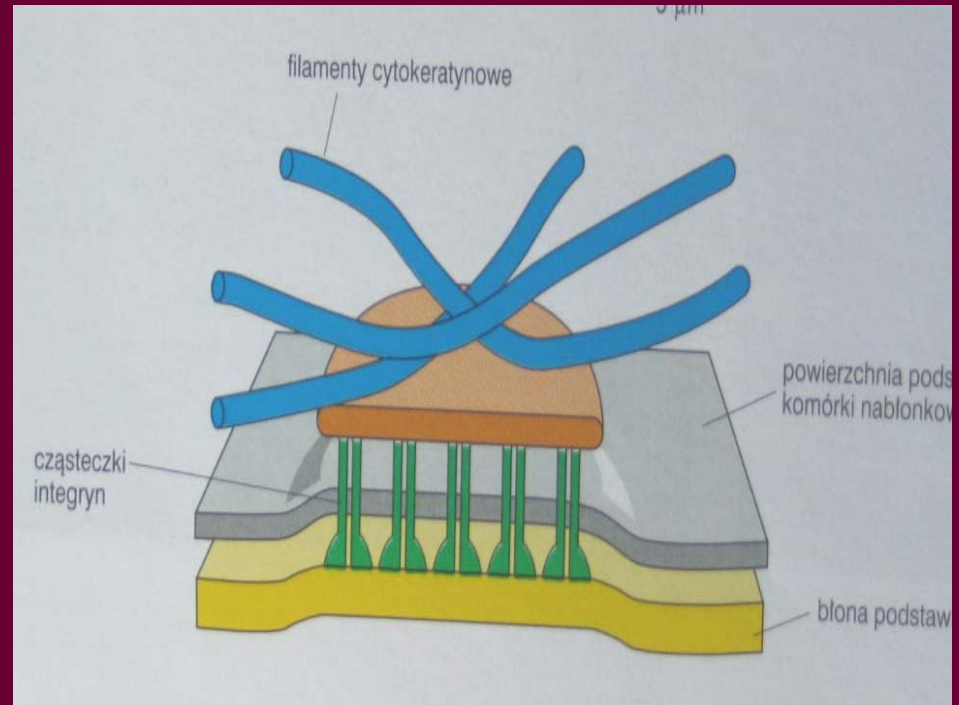
Połączenia komórek z macierzą międzykomórkową

- Hemidesmosom
- Przyczep ogniskowy

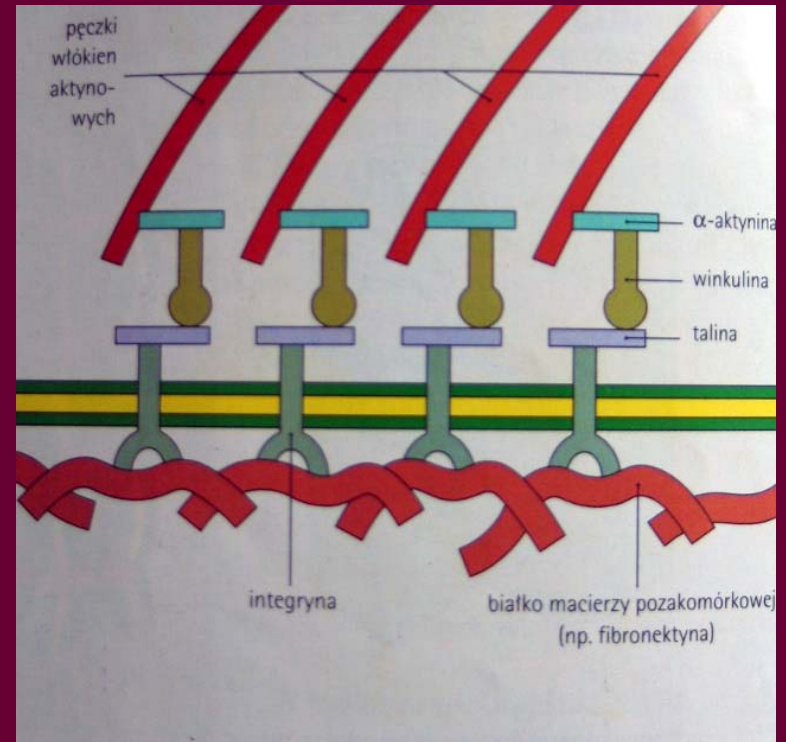
Hemidesmosomy

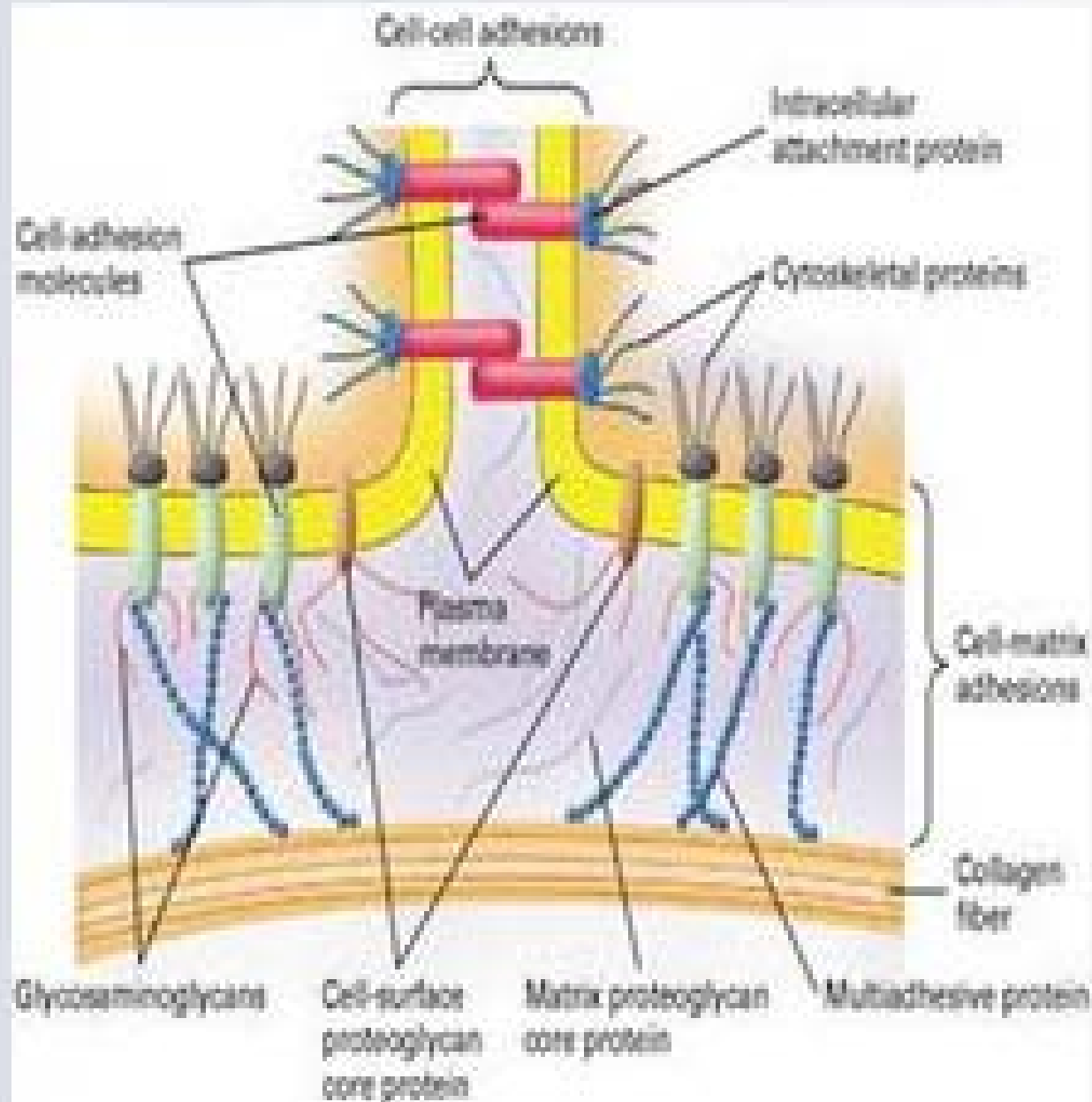
- Naskórek
- Łączą komórki z błoną podstawną
- integryny

Przyczep ogniskowy

- Integryny
- Glikoproteidy macierzy międzykomórkowej (fibronektyna)

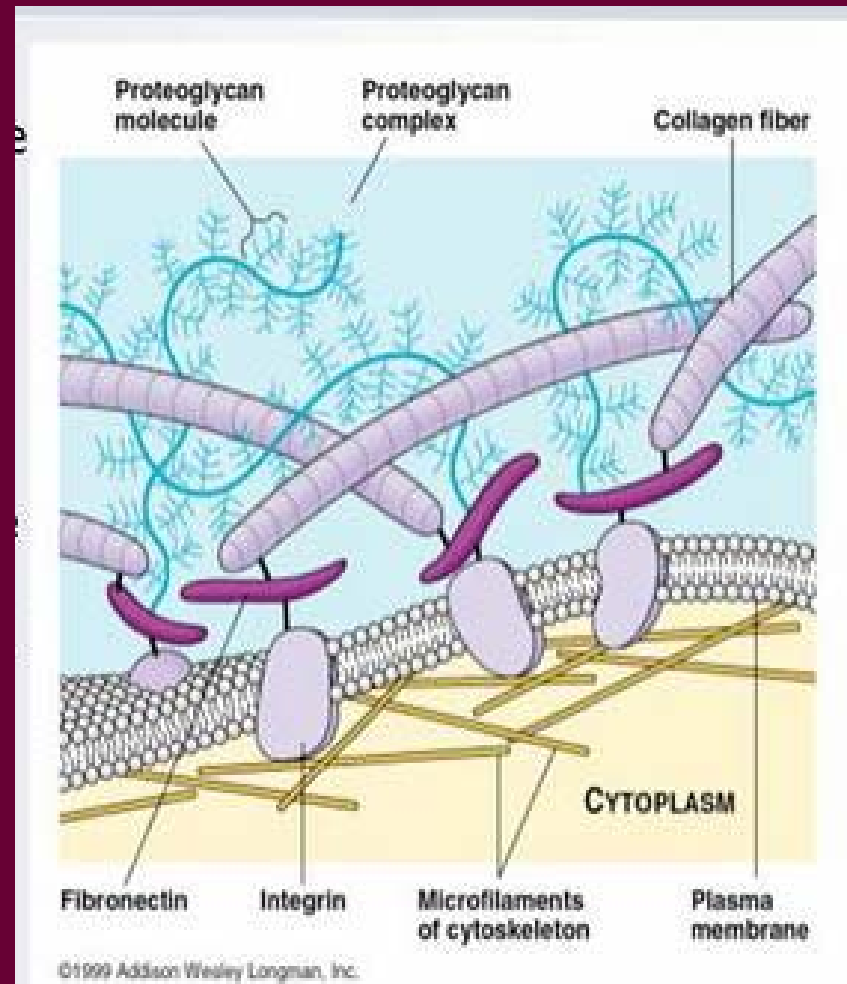
Substancja międzykomórkowa

Substancja podstawowa

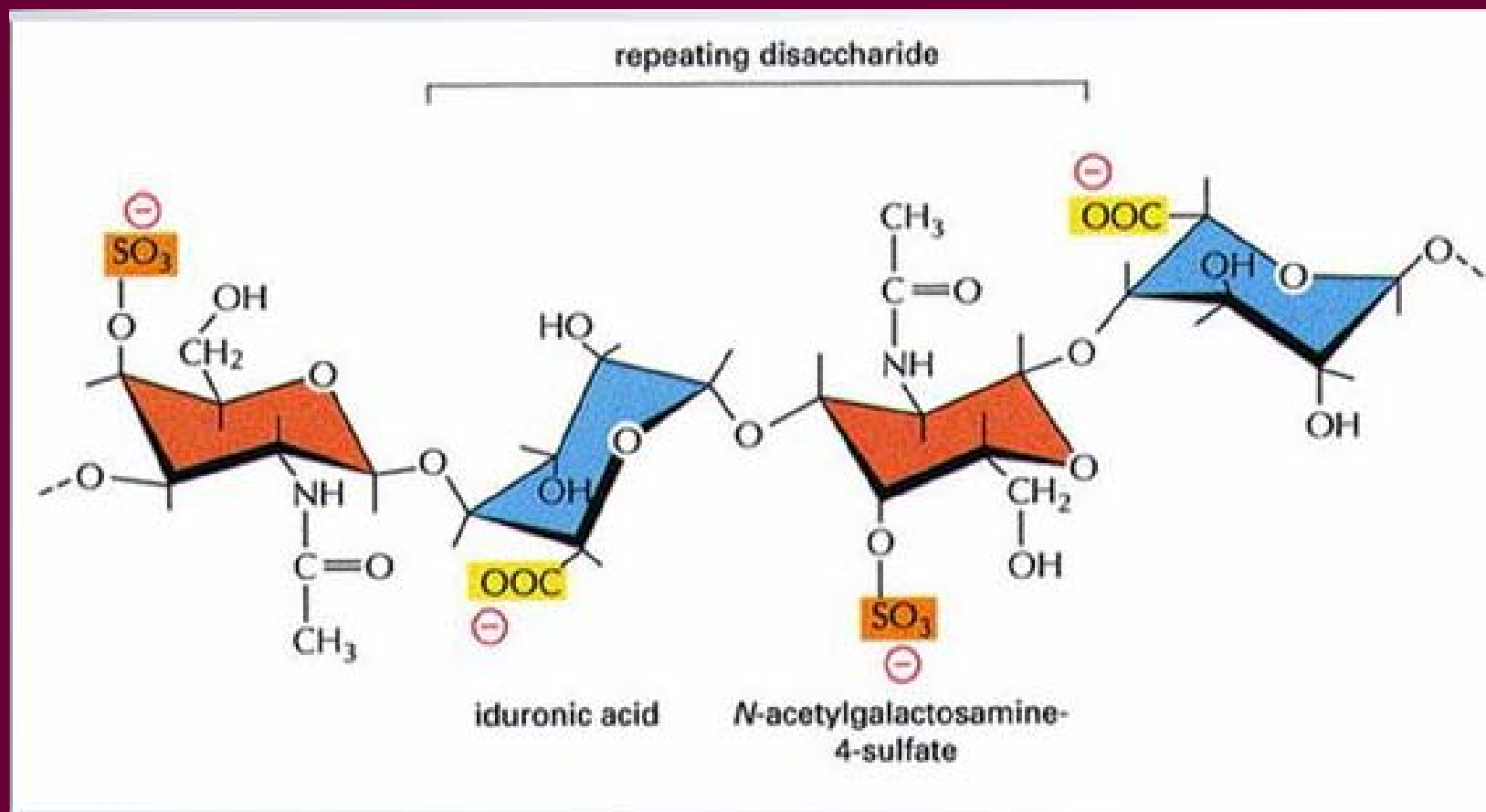
- Proteoglikany (PG) – białka + węglowodany złożone zwane glikozaminoglikanami (GAG) – 80-90% PG
- Glikoproteidy
 - Fibronektyna
 - Laminina

Włókna

- kolagenowe
- siateczkowe
- sprężyste

Glikozaminoglikany (GAG)

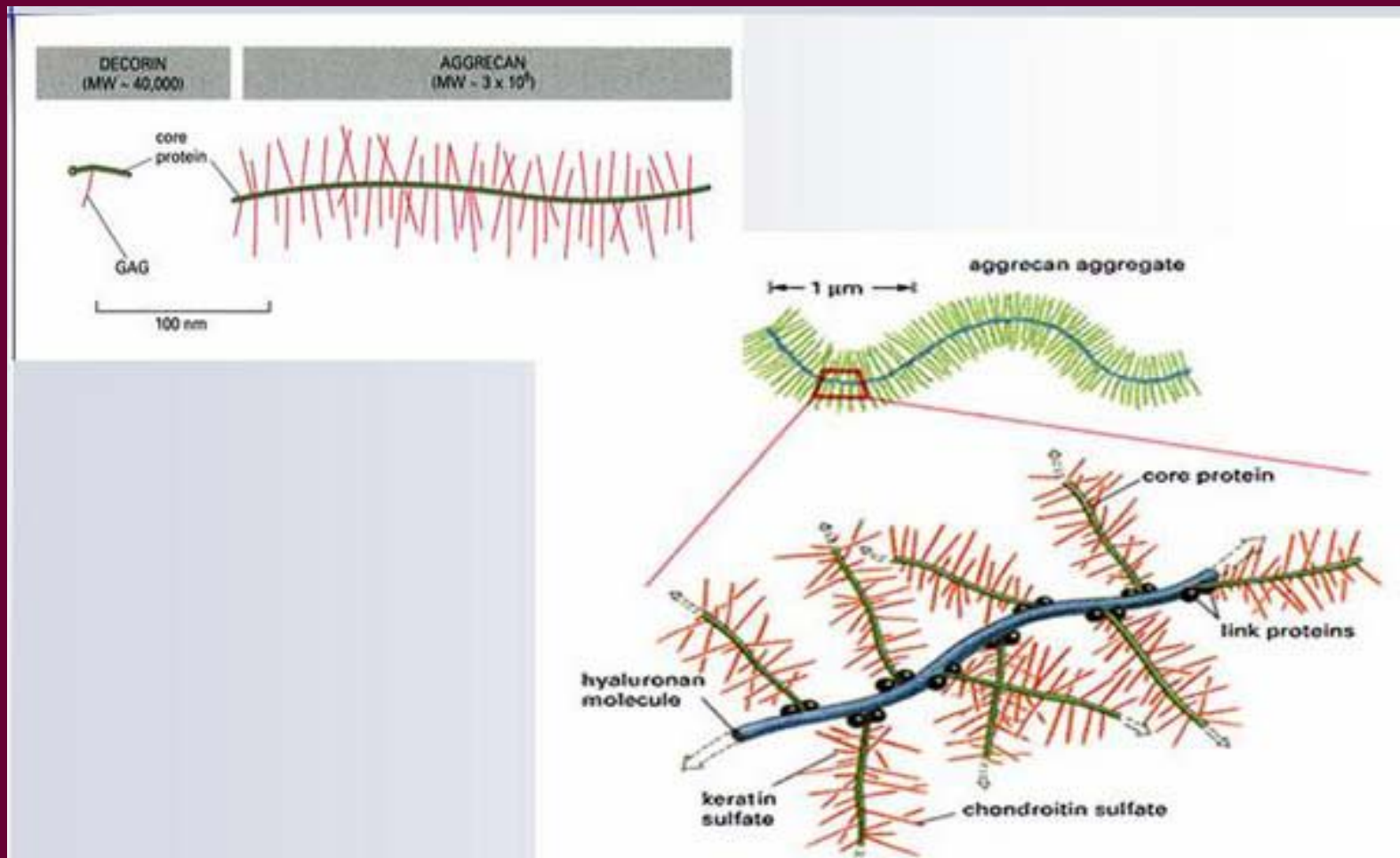

Polisacharydy zbudowane z dwucukru – heksozamina + kwas glukoronowy

Glikozaminoglikany

- Kwas hialuronowy – maź stawowa
- Siarczan dermatanu – skóra
- Siarczan heparanu – wątroba,
- Siarczan chondroityny – chrząstki
- Heparyna – ziarna komórek tłuszcznych, bazofile, zapobiega krzepnięciu krwi

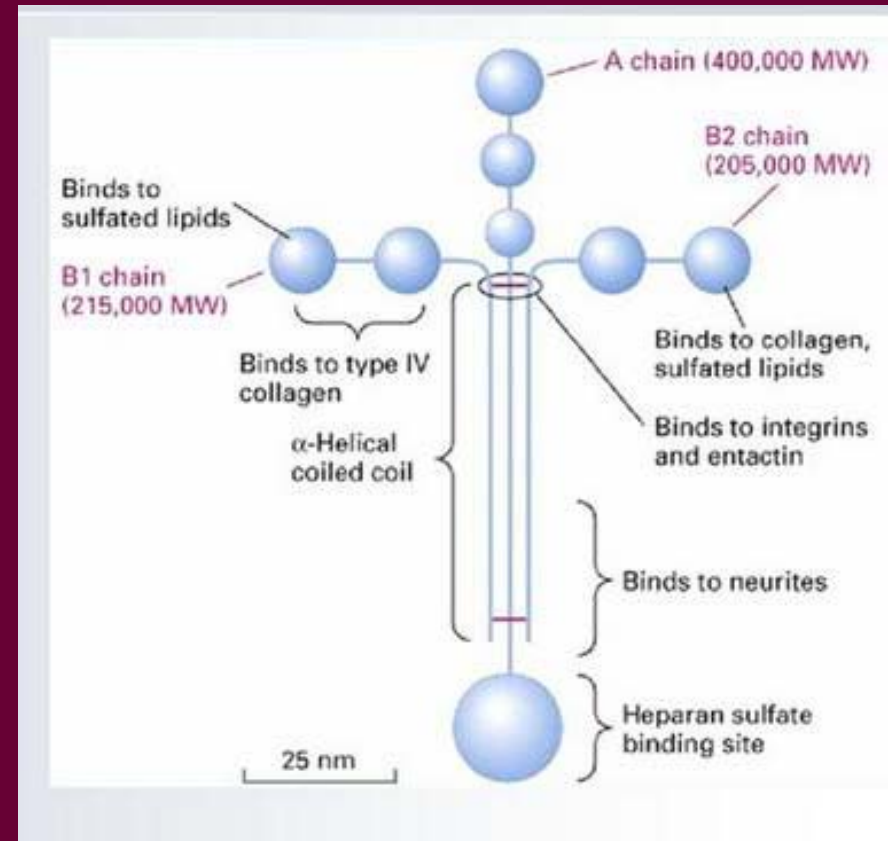
Proteoglikany – długie białka tworzące gęstą sieć molekularną w której zakotwiczone są komórki np. dekoryna i agrekan

Glikoproteidy

Laminina

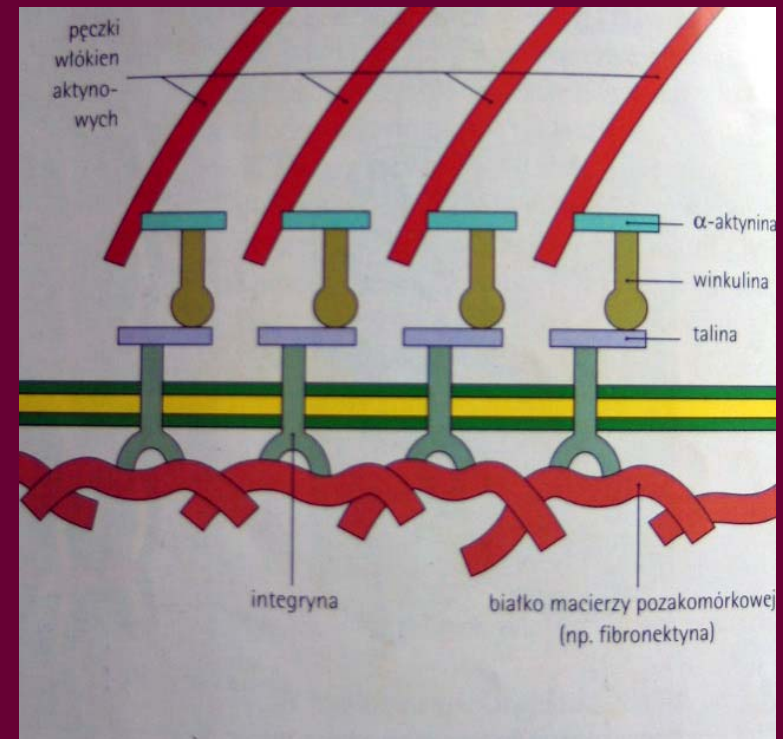
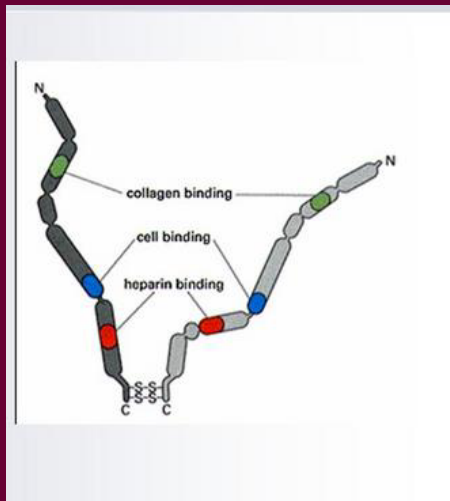
- Tworzy błonę podstawną nabłonków
- Wiażę się z kolagenem, lipidami, integrynami, GAG

Glikoproteidy

Fibronektyna

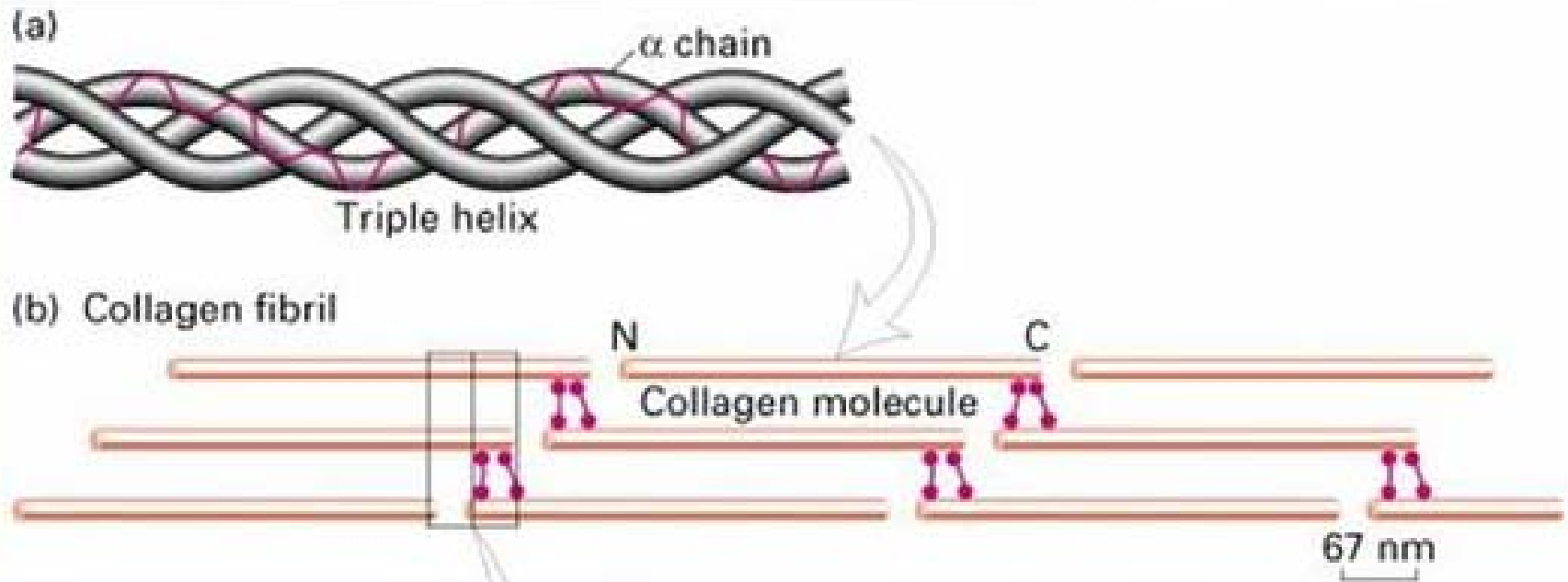
- Łączy się z integrynami błony komórkowej, kolagenem, GAG

Włókna

- Kolagenowe
- Sprężyste
- siateczkowate

Kolagen

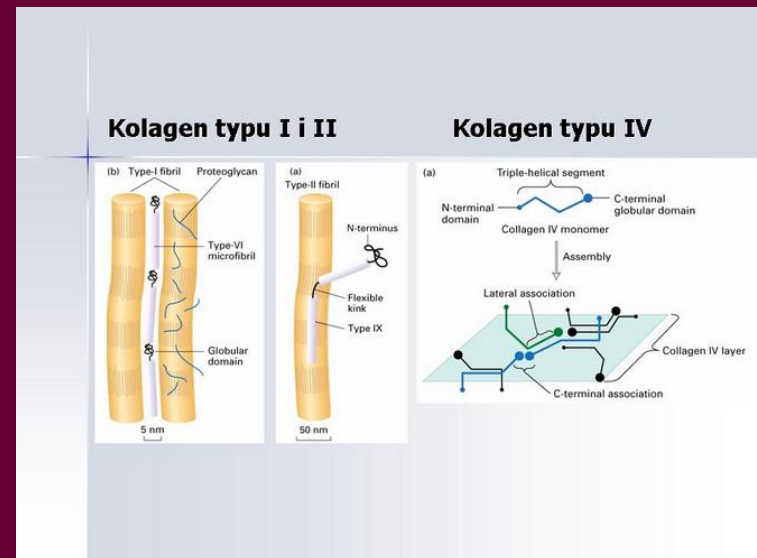
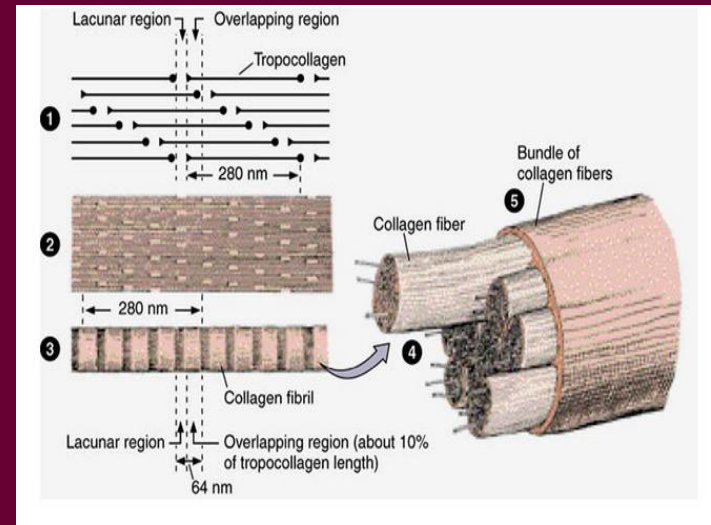
Jest wiele rodzajów kolagenów

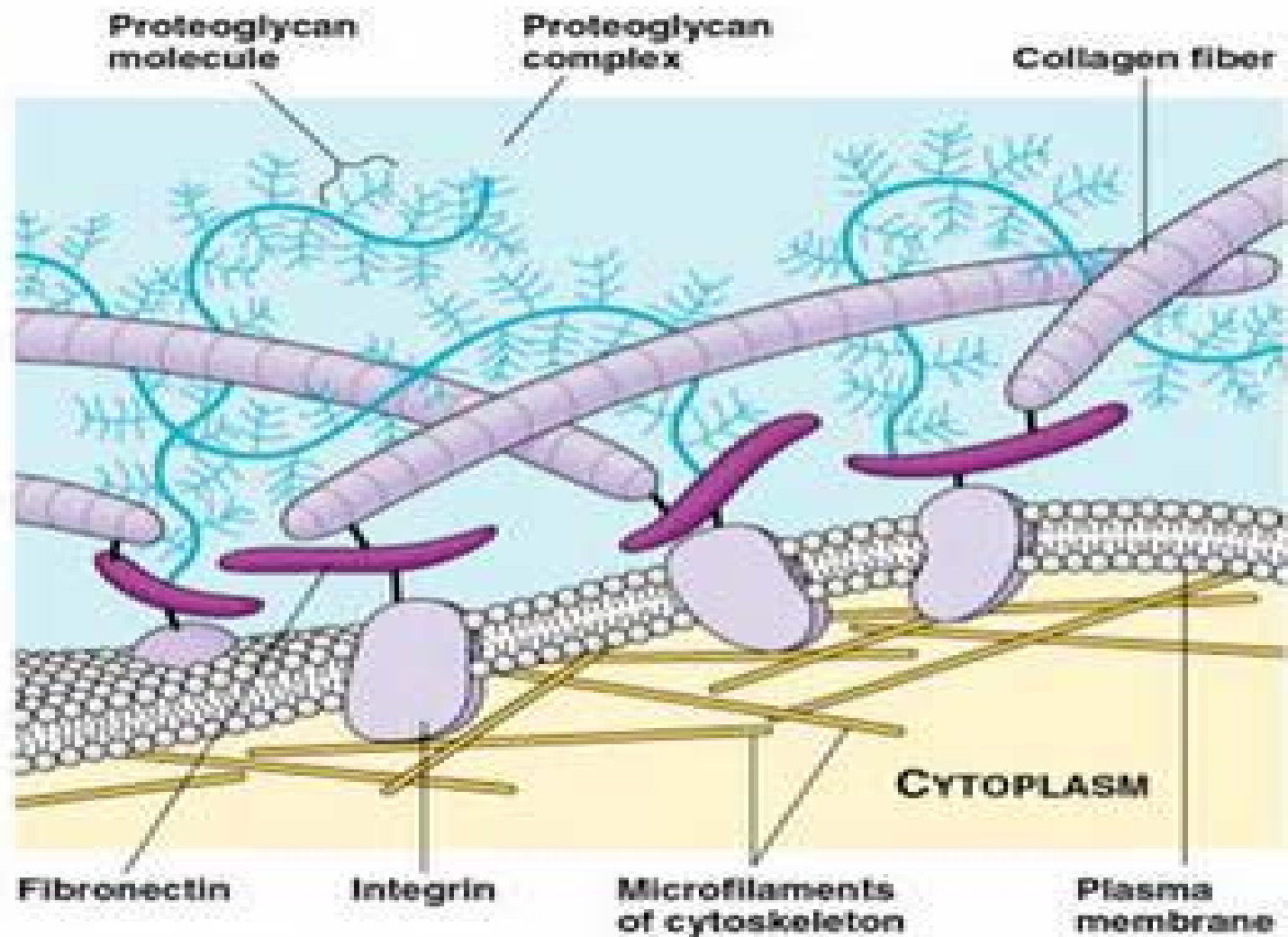
Kolageny

I - tworzą grube mocne włókna

II - tworzą cienkie włókienka tworzące sieci

IV- tworzą cienkie włókna tworzące warstwę błony podstawnej

Proteoglikany, glikoproteidy i kolageny tworzą błony podstawne

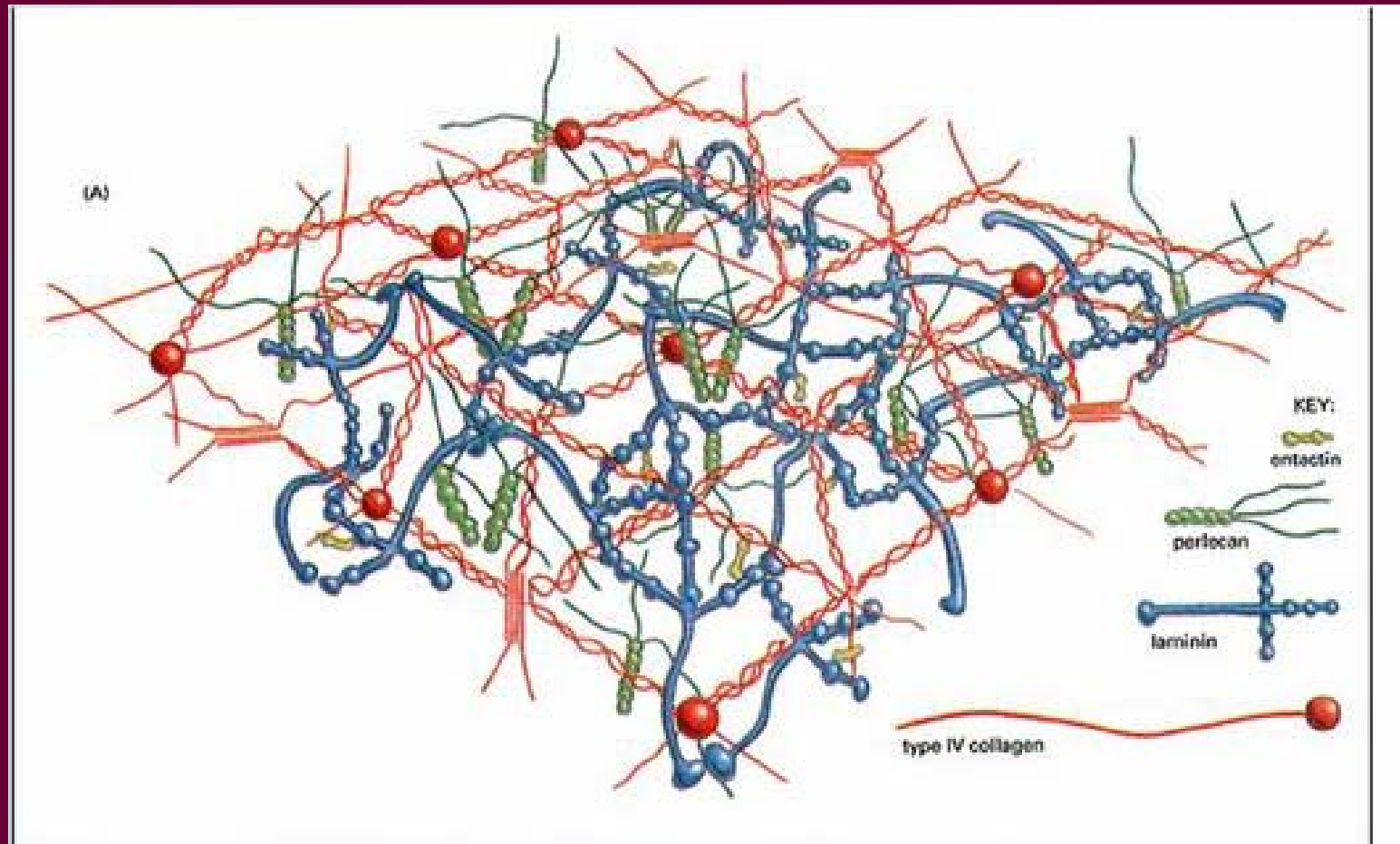
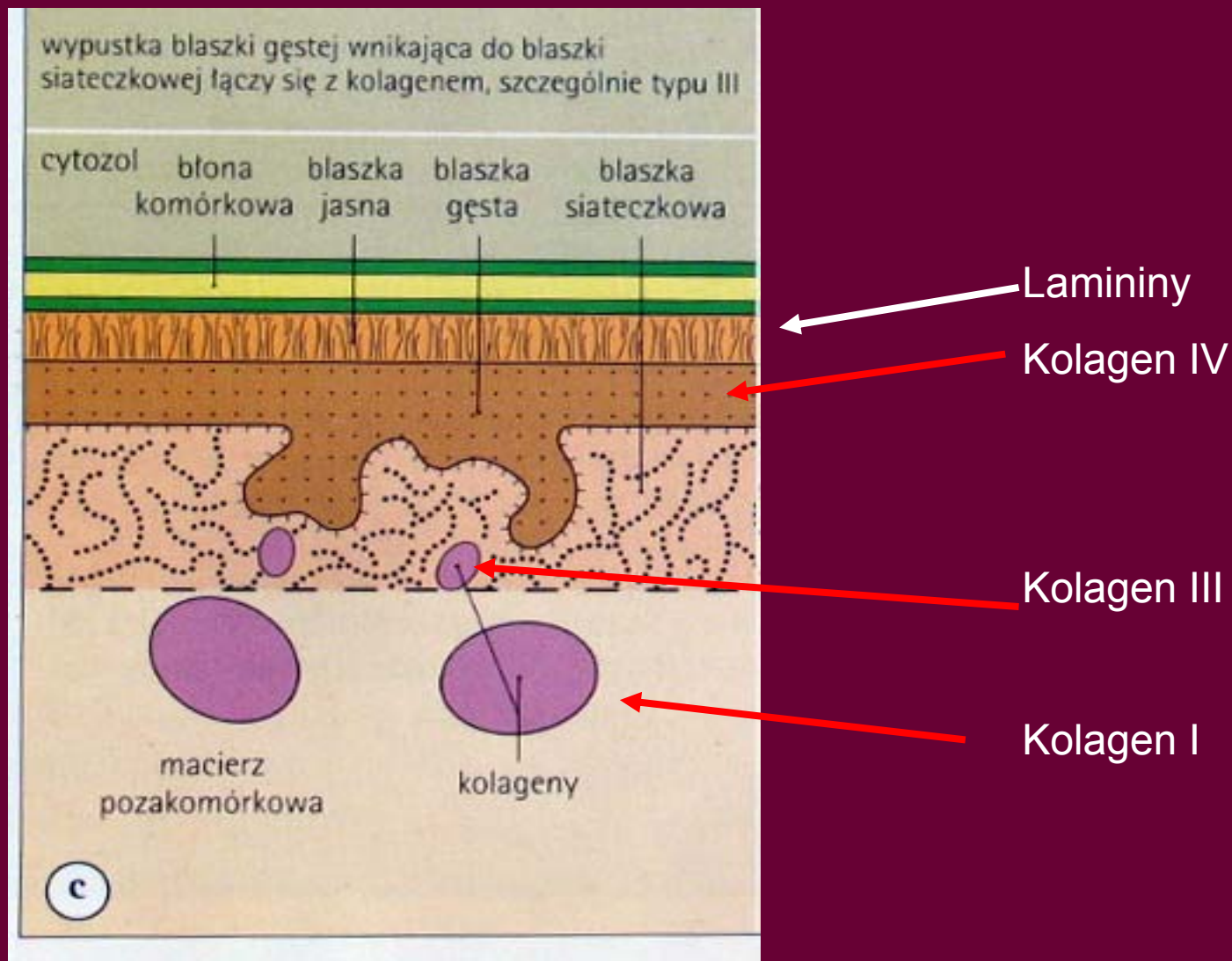
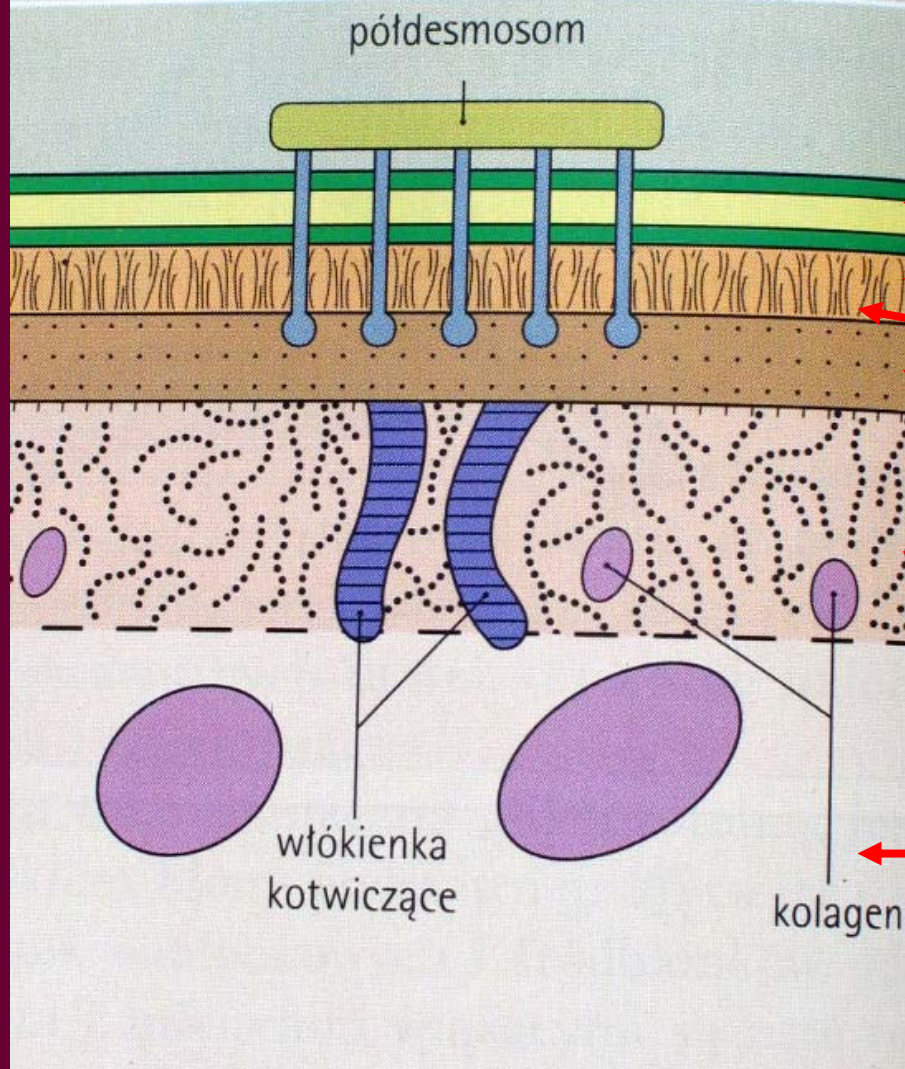

Figure 19-56, from: *Molecular Biology of the Cell* by Alberts et al. 1994, Garland Publishing Inc. New York, NY

Błona podstawna

włókienka kotwiczące zbudowane z kolagenu typu VII łączą w okolicy półdesmosomu błonę podstawną z leżącą pod nią substancją pozakomórkową, szczególnie w skórze i w owodni

Błona komórkowa

Integryny

Błazka jasna - laminina

Błazka gęsta - kolagen IV

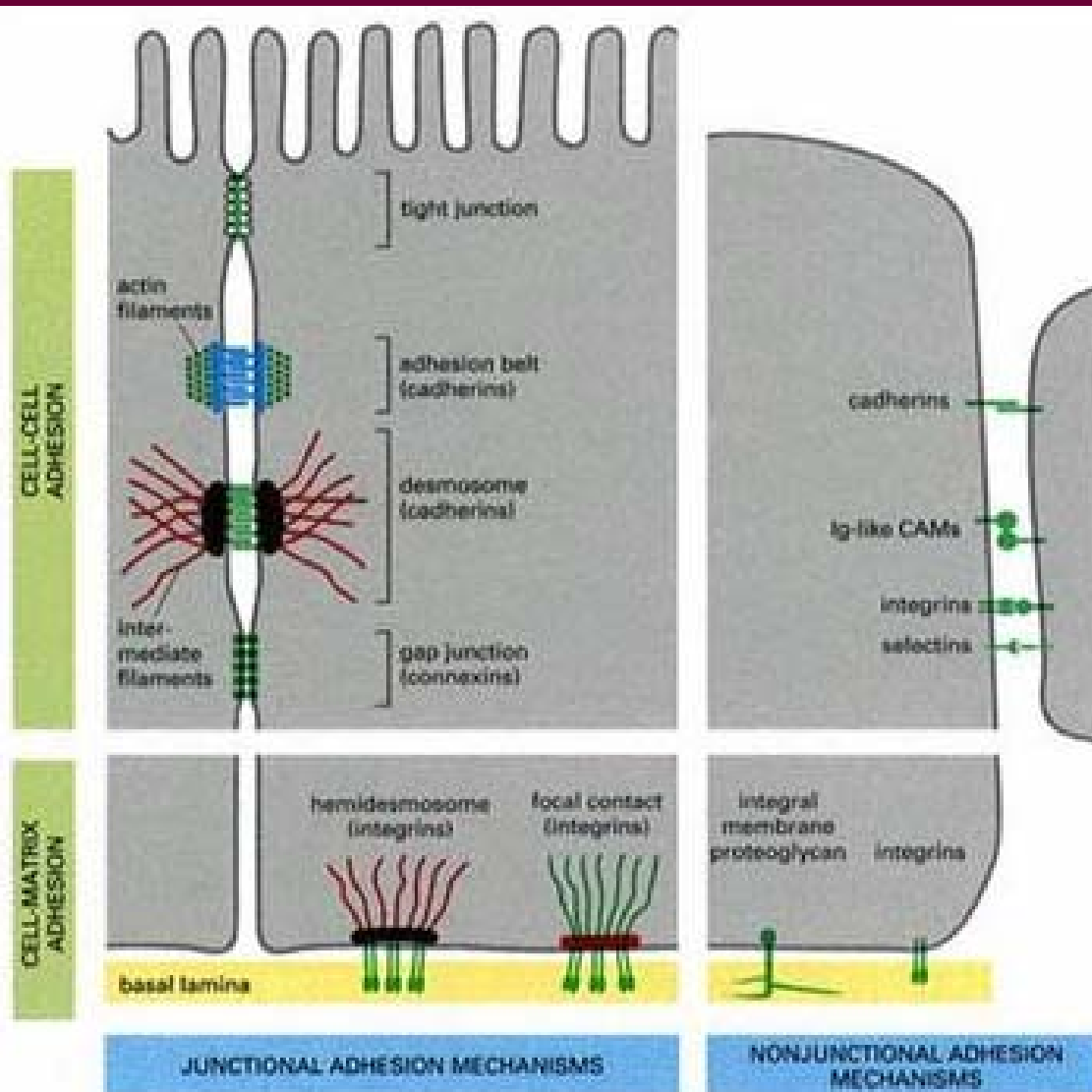
Błazka siateczkowa

Tkanka łączna

włókienka
kotwiczące

kolagen

Adhezja

Koniec

